

Datum
2018-07-19Diarienummer
RS180528Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Konstnär - oavsett villkor? (SOU 2018:23)

Region Halland ställer sig i huvudsak positiv till utredningens bedömningar och förslag. De synpunkter som lämnas handlar främst om att i den kommande behandlingen av utredningen ta tillvara regionala perspektiv och stärka en konstnärspolitik i hela landet genom kultursamverkansmodellen. Förbättrade villkor för konstnärligt skapande har varit och är centrala inslag i Region Hallands kulturpolitik och förutsättningarna för ökad samverkan och dialog mellan stat och region kring en samlad nationell konstnärspolitik är goda. Region Halland ser positivt på att den statliga styrningen blir tillitsbaserad, mindre detaljerad och ger utrymme för nya konstnärliga uttryck.

Region Hallands kommentarer och synpunkter följer samma disposition som betänkandet, med rubriker som är hänvisningar till avsnitt i utredningen.

9.2.1 Motiv och inriktning

Region Halland delar utredningens betoning av att konstnärspolitiken ska bidra till möjligheterna att verka professionellt som konstnär i hela landet. Ur ett regionalt perspektiv är det ett viktigt ställningstagande att konstnärer ska ha samma förutsättningar att verka oavsett var de bor i landet och verka för politiska insatser som på olika sätt stödjer den utvecklingen.

Region Halland tillstyrker också utredningens förslag på motiv för och inriktning av en ny konstnärspolitik. Av särskild vikt är markeringen av konstens betydelse för enskilda och för hela samhällets utveckling och vitalitet. Region Halland delar uppfattningen att den utgångspunkten motiverar att ansvar för konstnärernas villkor tas inom flera politikområden. De värden konst och kultur kan tillföra i olika förändringsprocesser i samhället bör med rätta synliggöras och stärkas. Inom Region Halland finns erfarenhet av att arbeta strategiskt med konst och kultur som en integrerad del av regional utveckling i stort, processer som kan stödjas ytterligare med en tydligare konstnärspolitik på alla nivåer. Det handlar om att bygga upp och värna en kulturell infrastruktur, att öka medvetenheten om den roll konst och kultur

spelar i samhällsbygget och lyfta konstnärernas betydelse för att skapa ny kunskap, hållbara livsmiljöer, innovation och attraktionskraft.

9.4.2 Digitaliseringens påverkan på konstnärernas yrkesutövande

Utredningens förslag om att ta fram en samlad strategi för digitaliseringen av den offentligt finansierade kulturen är välkommet och Region Halland utgår från att man i detta arbete även drar nytta av den kunskap och kompetens som finns på regional nivå. För att en samlad strategi ska få fullt genomslag krävs dialog och samverkan mellan olika myndigheter och politiska nivåer inom den offentligt finansierade kulturen.

9.4.3 Uppdrag om kulturella och kreativa näringarna

Region Halland tillstyrker förslaget att ge Tillväxtverket i uppdrag att fortsatt utveckla analyser och strategier för att stärka kulturella och kreativa näringar i Sverige. Det är positivt att de kulturella och kreativa näringarna uppmärksammas som en viktig del av konstnärers arbetsmarknad och att utredningen bedömer att kunskapen om sambandet mellan konst och näringslivsutveckling behöver stärkas. I Tillväxtverkets uppdrag bör även ingå samverkan med kulturmyndigheterna och regionerna med ansvar för regional utveckling.

9.4.5 Stärkt arbetsmarknad genom residensprogram

Region Halland delar bilden av att konstnärliga residensprogram stärker konstnärernas arbetsmarknad och samtidigt bidrar till utveckling inom lokalsamhällen och organisationer. Residens kan bidra till fler produktionsmöjligheter, och därmed tillgång till produktionsprocesser, i hela landet. Region Hallands innovativa satsningar på residensstrukturer har haft goda effekter för såväl enskilda konstnärer, kulturaktörer och invånare i Halland. Intresset för residensprogram som verktyg för lokal och regional kulturutveckling är stort och det vore därför positivt om förstärkta residenssatsningar utformas så att de också främjar lokala och regionala perspektiv.

9.4.6 Offentliga inköp av konst

Region Halland ser positivt på förslaget att verka för en flexibel enprocentregel i samband med offentliga byggprojekt.

9.4.7 Konstens behov av mellanhänder

Att stärka de strukturer som finns för att kedjan från konstnär till publik ska fungera är angeläget. Såväl centrumbildningarna som allianserna har dock idag så gott som ingen verkssamhet i Halland och förslaget om ökade satsningar på dessa bör följas

av tydligt uppdrag kring närvaro och aktivitet i hela landet i nära samverkan med lokala och regionala parter.

9.5.2 Konstnärens förutsättningar att verka i regionerna

Region Halland instämmer i utredningens bedömning att förutsättningarna för konstnärer att etablera sig och verka i landets regioner behöver förbättras. Det är positivt att utredningen så tydligt framhåller vikten av att konstnärer ska kunna verka i hela landet och att regionerna spelar en viktig roll som uppdragsgivare, arbetsgivare, bidragsgivare och strukturhållare. Samtidigt borde samspelet mellan de offentliga resurserna öka, inte minst inom ramen för kultursamverkansmodellen.

9.5.3 Kultursamverkansmodellen

Region Halland var en av de fem första regionerna att gå in i samverkansmodellen. Ett starkt skäl för detta var medvetenheten om att ett rikt kulturliv gynnar den regionala utvecklingen. Att utövande konstnärer är en förutsättning för konstnärlig produktion och ett levande kulturliv har varit en självklar utgångspunkt och av den anledningen har konstnärspolitiska aspekter funnits med i den halländska kulturpolitiken, egentligen redan före samverkansmodellens införande.

Sedan samverkansmodellens införande har kulturpolitiken fått större utrymme och tyngd i Region Halland. Det handlar då inte bara om de delar som själva modellen omfattar utan också de delar som bara finansieras med regionala anslag, till exempel olika former av stöd till konstnärer. Region Halland har successivt ökat insatserna för att stärka den kulturella infrastrukturen, vilket har betydelse för konstnärernas möjligheter att verka i regionen och har också regelbundet dialog med en referensgrupp av fria kulturaktörer och kulturskapare.

Utredningen föreslår att konstnärernas villkor finns med i kommande analyser och utvärderingar av modellen. Region Halland vill dock påpeka att konstnärernas villkor i nuläget inte är en uttalad del av kultursamverkansmodellen och om den ska vara det förutsätter det ökade medel, dvs. att förslaget om förstärkning av resurser till det professionella kulturlivet och konstnärerna i regionerna faktiskt genomförs. I det sammanhanget borde även frågan om en ökad decentralisering av statliga stipendier och projektbidrag till konstnärer och det fria kulturlivet prövas. Det skulle stärka både kultursamverkansmodellen och villkoren för konstnärligt skapande om delar av dessa medel (som idag fördelas av bl.a. Konstnärsnämnden och Statens kulturråd) ingick i modellen. Det skulle skapa förutsättningar för ytterligare samverkan mellan statlig, regional och kommunal nivå och därmed bidra till utvecklingen av en samlad nationell konstnärspolitik, med tydligare regional och lokal förankring.

Region Halland ser positivt på att den statliga styrningen blir tillitsbaserad, mindre detaljerad och ger utrymme för nya konstnärliga uttryck. Det går dock inte att bortse från risken att vissa konstområden med svag struktur koncentreras kring storstadsområdena med följderna att konstnärers möjlighet att bo och verka i hela Sverige faktiskt försämras samtidigt som tillgången till producerande konstnärer och deras verk inom alla konstformer minskar. För att säkerställa en fortsatt positiv utveckling i hela landet är det därför centralt med en finansiell förstärkning genom ökat statligt ansvarstagande för modellen liksom genom ökad decentralisering enligt ovan.

9.5.4 Kulturarrangörer i hela landet

Kulturarrangörernas betydelse för konstnärernas möjligheter att möta en publik i hela landet kan inte nog betonas. Att ge Kulturrådet i uppdrag att följa upp och redovisa arrangörsledets arbete och göra en fördjupad analys av de villkor som möter konstnärerna är vällovligt, men det behövs också ökade resurser för att förbättra villkoren för arrangörerna i hela landet. Ett aktivt och starkt arrangörsled är inte minst av betydelse för konstnärer inom dans, teater, musik och andra sceniska uttryck.

9.5.5 Konstbildningens betydelse

Region Halland instämmer i att den ideella konstbildningen och konstförmedlingen är bärande element för en stark demokrati. Genom att förstärka människors kunskap stärks deras handlingskraft. Komplexa samhällsförändringar gör att det finns ett växande behov av bildning. Region Halland ser positivt på att området tillförs ytterligare medel.

Regionstyrelsens tillväxtutskott

Dag Hultefors
Ordförande Tillväxtutskottet

Jörgen Preuss
Tf regiondirektör